

Володимир Уваров,
професор кафедри
кримінально-правових дисциплін,
доктор юридичних наук, професор

Таїсія Шевченко,
старший викладач кафедри
кримінально-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

КІЛЬКІСНО-ЯКІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТЯЖКОГО ТІЛЕСНОГО УШКОДЖЕННЯ ЯК КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ЖИТТЯ ТА ЗДОРОВ'Я ОСОБИ

Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи займають друге місце, за важливістю об'єкта кримінально-правової охорони, в системі кримінально караних діянь, передбачених чинним законом про кримінальну відповідальність. Визнання Конституцією України, в статті 3, людини, її життя і здоров'я, честі і гідності, недоторканості і безпеки найвищою соціальною цінністю в Україні, – підкреслює значущість застосування інституту кримінальної відповідальності відносно осіб, винних у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених статтями 115 «Умисне вбивство» та статтею 121 «Умисне тяжке тілесне ушкодження» Кримінального кодексу України (далі – КК України).

За офіційними даними Генеральної прокуратури України за 2015 рік всього обліковано кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я – 53 794, з них за ст. 115 КК України – 8 224; ст. ст. 116-120 КК України – 311; ст. 121 КК України – 2 511; ч. 2 ст. 121 КК України (за кваліфікуючою ознакою, тяжкі тілесні ушкодження, які спричинили смерть потерпілої особи) – 680, що склало 1,3 % від загальної кількості кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я; питома вага від загальної кількості вчинених кримінальних правопорушень за ч. 2 ст. 121 КК України – 27,1 %, від загальної кількості вбивств – 8 % [1].

За 2016 рік : всього зареєстровано кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я – 45 979, з них за ст. 115 КК України – 5 992 кримінальних правопорушень; ст. ст. 116-120 КК України – 382; ст. 121 КК України – 2 256; ч. 2 ст. 121 КК України (за кваліфікуючою ознакою, тяжкі тілесні ушкодження, які спричинили смерть потерпілої особи) – 698 кримінальних правопорушень, що становить 1,5 % від загальної кількості кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я, питома вага від загальної кількості вчинених кримінальних правопорушень за ст. 121 КК України – 30,9 %, від загальної кількості вбивств – 11 % [2].

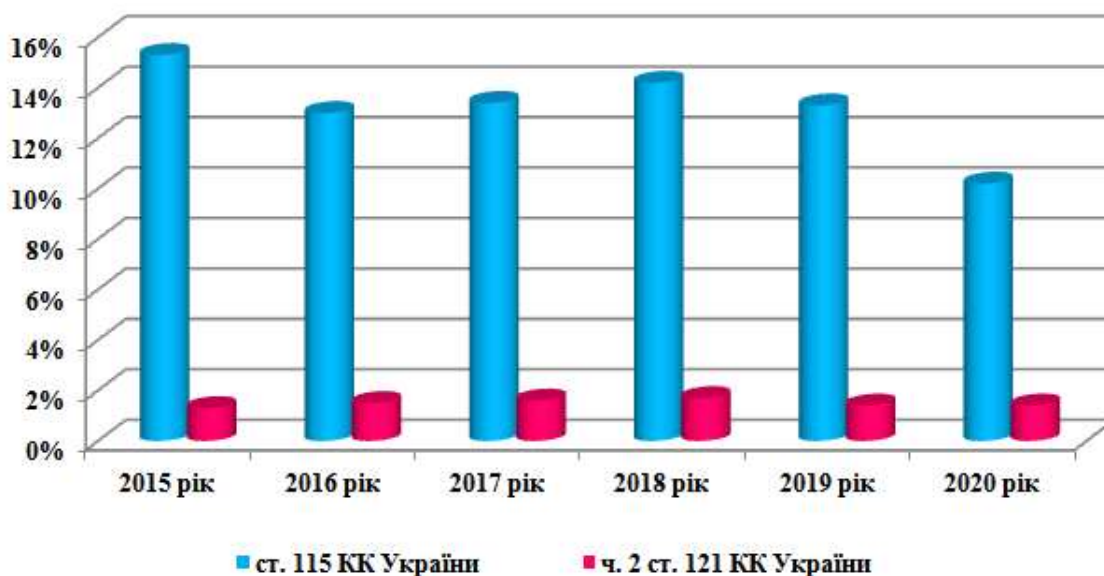
За 2017 рік : всього зареєстровано кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я – 38 274, з яких за ст. 115 КК України – 5 145 кримінальних правопорушень; ст. ст. 116-120 КК України – 278 кримінальних правопорушень; ст. 121 КК України – 2 096; ч. 2 ст. 121 КК України (за кваліфікуючою ознакою, тяжкі тілесні ушкодження, які спричинили смерть потерпілої особи) – 613 кримінальних правопорушень, що становить 1,6 % від загальної кількості кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я, питома вага від загальної кількості вчинених кримінальних правопорушень за ст. 121 КК України – 29,2 %, від загальної кількості вбивств – 11,3 % [3].

За 2018 рік : всього зареєстровано кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я – 39 164, з них за ст. 115 КК України – 5 557; ст. ст. 116-120 КК України – 294; ст. 121 КК України – 2 130; ч. 2 ст. 121 КК України (за кваліфікуючою ознакою, тяжкі тілесні ушкодження, які спричинили смерть потерпілої особи) – 661 кримінальних правопорушень, що склало 1,7 % питомої ваги від загальної кількості кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я, питома вага від загальної кількості вчинених кримінальних правопорушень за ст. 121 КК України – 31 %, від загальної кількості вбивств – 11,3 % [4].

За 2019 рік : всього зареєстровано кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я – 41 101 кримінальних правопорушень, з них за ст. 115 КК України – 5 465 кримінальних правопорушень; ст. ст. 116-120 КК України – 270 кримінальних правопорушень; за ст. 121 КК України – 1 940; ч. 2 ст. 121 КК України (за кваліфікуючою ознакою, тяжкі тілесні ушкодження, які спричинили смерть потерпілої особи) – 579 кримінальних правопорушень, що склало 1,4 % від загальної кількості кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я, питома вага від загальної кількості вчинених кримінальних правопорушень за ст. 121 КК України – 29,9 %, від загальної кількості вбивств – 10,1 % [5].

За 2020 рік: всього обліковано кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я – 37 328 кримінальних правопорушень, з них за ст. 115 КК України – 3 809 кримінальних правопорушень; ст. ст. 115-120 КК України – 231 кримінальне правопорушення; за ст. 121 КК України – 1 703; ч. 2 ст. 121 КК України (за кваліфікуючою ознакою, тяжкі тілесні ушкодження, які спричинили смерть потерпілої особи) – 506 кримінальних правопорушень, що склало 1,4 % від загальної кількості кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я, питома вага від загальної кількості вчинених кримінальних правопорушень за ст. 121 КК України – 29,7 %, від загальної кількості вбивств – 13,3 % [6].

Так, ми можемо побачити, що за останні п'ять років на фоні загального зниження кількості кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи рівень кримінальних правопорушень за ч. 2 ст. 121 КК України залишається майже незмінним та коливається від загальної кількості таких кримінальних правопорушень в межах 1,3 % – 1,7 %. Натомість, від загальної кількості спричинених тяжких тілесних ушкоджень коливається в межах 27,1 % – 31 %.

Діаграма 1. Відсоткове співвідношення кримінальних правопорушень, передбачених ст. 115 та ч. 2 ст. 121 КК України від загальної кількості зареєстрованих кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи за 2015-2020 роки.

Таким чином, за офіційними статистичними даними, за період з 2015 по 2020 роки, надають нам змогу зазначити, що на фоні загального зниження рівня злочинності у 2017–2018 роках, показники за ч. 2 ст. 121 КК України залишились майже незмінними і становлять 1,3 % - 1,7 % від загальної кількості кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи. Від загальної кількості вбивств, ч. 2 ст. 121 КК України складає від 8 % до 11,3 %, при чому найбільші показники зафіксовані у 2017 та 2018 роках. Від загальної кількості тяжких тілесних ушкоджень, такі, що спричинили смерть потерпілому становлять у межах від 27,1 % до 31 %. Не зважаючи на зниження кількісних показників за ст. ст. 115-121 КК України, якісні показники залишились на попередньому рівні, що говорить про необхідність проведення більш дієвих заходів попередження насильницької злочинності.

1. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за грудень 2015 року. URL: https://old.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=112173&libid=100820 (Дата звернення: 04.02.2021)

2. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за грудень 2016 року. URL: https://old.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=112661&libid=100820 (Дата звернення: 04.02.2021)

3. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за грудень 2017 року. URL: https://old.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=113281&libid=100820 (Дата звернення: 04.02.2021)

4. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за грудень 2018 року. URL: https://old.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=113653&libid=100820 (Дата звернення: 04.02.2021)

5. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за грудень 2019 року. URL: https://old.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=113897&libid=100820 (Дата звернення: 04.02.2021)

6. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за грудень 2020 року. URL: https://old.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=114140&libid=100820&c=edit&c=fo (Дата звернення: 04.02.2021)